

1 Ciężar dowodu

Ciężar dowodu spoczywa na stronie, której interesy zostaną naruszone, jeżeli starania podjęte w celu przedstawienia dowodów potwierdzających jej twierdzenia zakończą się niepowodzeniem.

1.1 Jakie zasady obowiązują w odniesieniu do ciężaru dowodu?

Strony mają obowiązek przytoczenia odpowiednich okoliczności faktycznych sprawy oraz przedstawienia dowodów na poparcie swoich twierdzeń, chyba że przepisy stanowią inaczej. O ile przepisy nie stanowią inaczej, fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy musi udowodnić strona, w której interesie leży przekonanie sądu o ich prawdziwości i która ponosi również konsekwencje braku dowodów lub nieudowodnienia takich faktów. W sporze z zakresu prawa pracy pracodawca musi udowodnić treść wszelkich układów zbiorowych pracy, wszelkich wewnętrznych regulaminów i instrukcji, które są niezbędne do rozpatrzenia roszczenia, a także wszelkich innych dokumentów sporządzonych w ramach działalności pracodawcy, które są niezbędne do rozstrzygnięcia sporu prawnego. Musi on również udowodnić prawidłowość wyliczeń związanych z dochodzonymi świadczeniami, jeżeli są one przedmiotem sporu, a także wypłatę wszelkich świadczeń, jeżeli spór dotyczy wynagrodzenia.

W sporze dotyczącym stosunku pracy w służbie cywilnej organ sektora publicznego musi udowodnić treść powszechnie stosowanych przepisów i instrukcji, które są niezbędne do rozpatrzenia roszczenia, a także wszelkich dokumentów sporządzonych w ramach działalności organu sektora publicznego, które są niezbędne do rozstrzygnięcia sporu. Organ ten musi również udowodnić prawidłowość będących przedmiotem sporu wyliczeń związanych z dochodzonymi świadczeniami oraz wypłatę wszelkich świadczeń, jeżeli spór dotyczy wynagrodzenia.

1.2 Czy obowiązują zasady, które wyłączają konieczność dowodzenia niektórych faktów? W jakich przypadkach? Czy możliwe jest przedstawienie dowodu w celu obalenia szczególnego domniemania prawnego?

Jeżeli strona nie jest w stanie udowodnić określonego faktu, sąd może przyjąć fakt, który strona ta miała udowodnić, za prawdziwy, jeżeli sąd nie ma żadnych wątpliwości co do jego prawdziwości. Sąd może uznać oświadczenie dotyczące faktu za prawdziwe, jeżeli sąd nie ma żadnych wątpliwości co do jego prawdziwości oraz, w przypadku przyznania tego faktu przez stronę przeciwną, jeżeli obie strony przedstawiły go w jednakowy sposób, jeżeli strona przeciwna nie podważyła go mimo wezwania sądu lub jeżeli na podstawie ustawy uznaje się go za niepodważalny. Fakty, które sąd uzna za powszechnie znane lub które są znane sądomi urzędowo, sąd uwzględni, nawet jeśli żadna ze stron nie powoła się na takie fakty. Sąd uwzględni domniemania prawne z urzędu, w tym okoliczności, które – z mocy prawa i w braku dowodów przeciwnych – należy uznać za prawdziwe. Na przykład w prawie rodzinnym istnieje ograniczona liczba domniemań niewzruszalnych i faktów, których przepisy prawa nie pozwalają obalić.

1.3 Do jakiego stopnia sąd musi być przekonany o fakcie, aby oprzeć orzeczenie na istnieniu tego faktu?

W węgierskich przepisach postępowania cywilnego nie określa się minimalnego stopnia pewności, jaką powinien osiągnąć sąd. O ile ustawa nie stanowi inaczej, sąd nie musi ograniczać się do stosowania szczególnych formalnych wymogów, metod ani środków dowodowych i może opierać się na dowodach przedstawionych przez strony lub na innych dowodach, które są odpowiednie do ustalenia okoliczności faktycznych sprawy. Nie ma to jednak zastosowania do domniemań ustawowych, w tym przepisów prawnych stanowiących, że niektóre fakty muszą być uznawane za prawdziwe, chyba że zostaną przedstawione dowody przeciwne. Sąd ustala fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, porównując oraz pojedynczo i łącznie oceniając oświadczenia i zachowanie stron w toku postępowania, a także dowody uzyskane podczas przesłuchania oraz inne informacje związane z postępowaniem według własnego przekonania.

2 Postępowanie dowodowe

Sąd przeprowadza dowód w celu ustalenia faktów niezbędnych do wydania orzeczenia.

2.1 Czy dowód przeprowadza się zawsze na podstawie wniosku strony czy sędzia w niektórych przypadkach może również przeprowadzić dowód z urzędu?

O ile przepisy nie stanowią inaczej, fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy musi udowodnić strona, w której interesie leży przekonanie sądu o ich prawdziwości i która ponosi również konsekwencje braku dowodów lub nieudowodnienia takich faktów. W postępowaniu cywilnym sąd może przeprowadzić dowód z urzędu, jeżeli jest to prawnie dozwolone.

W postępowaniach administracyjnych sąd może przeprowadzić dowód z urzędu w przypadku faktów lub dowodów potwierdzających okoliczności, które sąd uwzględni z urzędu, jeżeli sprawa dotyczy naruszenia prawa zagrażającego małoletniemu lub osobie uprawnionej do renty inwalidzkiej lub jeżeli wymagają tego przepisy prawa.

2.2 Co się dzieje po przyjęciu wniosku dotyczącego przeprowadzenia dowodu?

Przesłuchuje się świadków, zasięga się opinii biegłych i, w razie potrzeby, przesłuchuje się ich, przeprowadza się oględziny oraz wzywa się osoby będące w posiadaniu dokumentów, nagrań wideo, nagrań dźwiękowych, nagrań audiowizualnych lub innych dowodów rzeczowych do ich przedstawienia.

2.3 W jakich przypadkach sąd odrzuci wniosek dowodowy strony?

Sąd nie jest związany żadnym wnioskiem dowodowym złożonym przez stronę ani postanowieniem dowodowym. Sąd może odrzucić wniosek dowodowy, jeżeli wniosku nie złożono zgodnie z przepisami ustawy nr CXXX z 2016 r. Kodeks postępowania cywilnego, chyba że przepisy stanowią inaczej, lub jeżeli strona zobowiązana do wniesienia zaliczki na poczet przeprowadzenia dowodu nie wypełniła ciężącego na niej obowiązku mimo wezwania sądu. Sąd odrzuca wniosek dowodowy lub przerywa rozpoczęte już postępowanie dowodowe, jeżeli przeprowadzenie dowodu nie jest niezbędne do wydania orzeczenia w sporze prawnym.

2.4 Jakie wyróżnia się środki dowodowe?

Środki dowodowe obejmują w szczególności dowody z zeznań świadków, opinie biegłych, dokumenty, nagrania wideo, nagrania dźwiękowe, nagrania audiowizualne oraz inne dowody rzeczowe. Środków dowodowych nie można dopuścić, jeżeli wykluczają je przepisy prawa lub – w przypadku gdy ich dopuszczenie jest warunkowe – jeżeli odpowiednie warunki nie zostały spełnione. Możliwe jest również przeprowadzenie dowodu z oględzin.

W postępowaniu nie można składać oświadczeń pod przysięgą.

2.5 Jakie metody stosuje się w celu uzyskania dowodów ze świadków i czym się one różnią od środków uzyskiwania dowodów z biegłych? Jakie obowiązują zasady w odniesieniu do składania dowodów pisemnych i ekspertyz/opinii biegłych?

Zgodnie z zasadą bezpośredniego przeprowadzania dowodu świadkowie i biegli co do zasady składają ustne zeznania na rozprawie. Jeżeli strona postanowi poprzeć swoje twierdzenia dokumentami, musi załączyć te dokumenty do wniosku lub przedstawić je na rozprawie. Do dokumentu sporządzonego w języku obcym należy dołączyć przynajmniej jego tłumaczenie zwykle na język węgierski. Jeżeli pojawiają się jakiegokolwiek wątpliwości co do poprawności lub kompletności treści tłumaczenia, należy posłużyć się tłumaczeniem uwierzytelnionym, a w przypadku braku takiego tłumaczenia sąd nie uwzględni dokumentu. Na wniosek strony przedstawiającej dowody sąd może nakazać stronie przeciwnej udostępnienie dowolnego dokumentu, który znajduje się w jej posiadaniu i który na podstawie przepisów cywilnoprawnych strona ta i tak musiałaby wydać lub przedstawić. W szczególności obowiązek taki spoczywa na stronie przeciwnej, jeżeli dokument wydano w interesie strony przedstawiającej dowody lub jeżeli dokument poświadcza stosunek prawny, którego uczestnikiem jest ta strona, bądź jest związany z przesłuchaniem związanym z takim stosunkiem prawnym. Jeżeli dokument znajduje się w posiadaniu osoby, która nie bierze udziału w postępowaniu, dokument taki zostanie udostępniony sądowi zgodnie z przepisami dotyczącymi oględzin. Jeżeli strona złożyła wniosek dowodowy, sąd pozyskuje dokumenty lub informacje znajdujące się w posiadaniu sądu, notariusza, innego organu publicznego, organu administracji lub innej organizacji, pod warunkiem że strona nie może osobiście wnieść o wydanie takiego dokumentu lub udostępnienie takich informacji. Nie ma konieczności pozyskania oryginału dokumentu, jeżeli nie istnieje potrzeba dokonania jego oględzin, a na rozprawie strona przedstawiła jego poświadczoną lub zwykłą kopię. Przesłania dokumentu można odmówić wyłącznie wówczas, gdy zawiera on informacje niejawne.

2.6 Czy istnieją silniejsze i słabsze środki dowodowe?

Zasadniczo nie.

2.7 Czy udowodnienie określonych faktów wymaga oznaczonych środków dowodowych?

Zasadniczo nie ma takiego obowiązku. W wyjątkowych przypadkach, na przykład w postępowaniu o ubezwłasnowolnienie, sąd ma obowiązek wezwać biegłego psychiatrę w celu przeprowadzenia oceny stanu psychicznego pozwanego.

2.8 Czy świadkowie są zobowiązani przepisami prawa do zeznawania?

Tak, ale w niektórych przypadkach mogą odmówić składania zeznań.

2.9 W jakich przypadkach mogą odmówić składania zeznań?

Składania zeznań mogą odmówić następujące osoby:

osoby bliskie stron;

osoba, która swoim zeznaniem obciążałaby siebie samą lub osobę bliską winą za popełnienie przestępstwa w danej sprawie;

osoba zobowiązana do zachowania tajemnicy zawodowej, jeżeli jej zeznania spowodowałyby naruszenie tego obowiązku, o ile nie zostanie ona z niego zwolniona przez zainteresowaną stronę;

osoba zobowiązana do zachowania poufności tajemnic handlowych w kwestiach, w których złożenie zeznań oznaczałoby naruszenie obowiązku zachowania poufności, chyba że informacje, których dotyczy zeznanie, nie spełniają definicji tajemnicy handlowej w rozumieniu ustawy o dostępności informacji istotnych z punktu widzenia interesu publicznego i informacji dostępnych przez wzgląd na interes publiczny lub przedmiotem postępowania jest ustalenie, czy dane informacje są informacjami istotnymi z punktu widzenia interesu publicznego lub są dostępne przez wzgląd na interes publiczny;

mediator/biegły w postępowaniu mediacyjnym dotyczącym danego sporu, dostawcy treści medialnych i osoby pozostające w stosunku pracy lub w innym stosunku z tymi dostawcami w zakresie, w jakim ich zeznania oznaczałyby ujawnienie tożsamości osoby, która dostarczyła im informacji w ramach ich działalności jako dostawcy treści medialnych.

2.10 Czy osoba, która odmawia złożenia zeznań, może być ukarana lub zmuszona do zeznawania?

Świadkowie, biegli powołani przez sąd, właściciele dokumentu lub przedmiotu będącego przedmiotem oględzin oraz inne osoby, których udział w postępowaniu dowodowym sąd uzna za niezbędny (zwani dalej łącznie „uczestnikami postępowania dowodowego”), mają obowiązek wzięcia udziału w postępowaniu dowodowym. Jeżeli uczestnik postępowania dowodowego uchybi swojemu obowiązkowi bez uprzedniego złożenia wniosku o zwolnienie z tego obowiązku ze względu na istotny powód, który uczestnik ten jest w stanie udowodnić, sąd zobowiązuje uczestnika postępowania dowodowego do zwrotu poniesionych kosztów, może nałożyć na niego grzywnę, zarządzić jego przymusowe sprowadzenie, obniżyć jego wynagrodzenie oraz poinformować jego przełożonego, zwierzchnika lub pracodawcę o jego niestawiennictwie. Sąd może zastosować jednocześnie więcej niż jeden spośród tych środków przymusu.

Środków przymusu nie można stosować w stosunku do małoletniego poniżej czternastego roku życia, ale jego przedstawiciela ustawowego można zobowiązać do zwrotu poniesionych kosztów oraz nałożyć na niego grzywnę.

Jeżeli po zastosowaniu środka przymusu uczestnik postępowania dowodowego wywiąże się ze swojego obowiązku lub złoży wniosek o zwolnienie z tego obowiązku ze względu na istotny powód, który jest w stanie udowodnić, sąd może uchylić postanowienie o zastosowaniu środka przymusu.

Świadek może wnieść odrębne zażalenie na postanowienie zobowiązujące go do złożenia zeznań. Wniesienie zażalenia skutkuje zawieszeniem wykonania czynności przesłuchania świadka. Jeżeli odmowa składania zeznań przez świadka jest w oczywisty sposób nieuzasadniona, sąd rozpoznający zażalenie może nałożyć na niego grzywnę, a sąd prowadzący postępowanie może zobowiązać świadka do zwrotu poniesionych kosztów.

2.11 Czy przewiduje się, że od niektórych osób nie można uzyskać dowodów?

Pełnomocnika świadka nie można przesłuchać w charakterze świadka, chyba że osoba fizyczna, którą reprezentuje, posiada zdolność procesową.

Nie można przesłuchać w charakterze świadka osoby, która działała w charakterze obrońcy w sprawie, o której dowiedziała się w charakterze obrońcy, lub która nie została zwolniona z obowiązku zachowania poufności w sprawie dotyczącej informacji niejawnych.

Osobę małoletnią poniżej czternastego roku życia można przesłuchać w charakterze świadka wyłącznie wówczas, gdy dowodów z jej zeznań nie można w żaden sposób zastąpić.

2.12 Jaką rolę odgrywa sędzia i strony w przesłuchaniu świadka? W jakich warunkach można przesłuchać świadka w trybie wideokonferencji lub za pośrednictwem innych środków technicznych?

Świadkowie stawiają się na rozprawie na wezwanie sądu, gdzie co do zasady zostaną przesłuchani przez sędziego przewodniczącego lub, w przypadku składu jednoosobowego, przez sędziego prowadzącego sprawę.

Przewodniczący składu sędziowskiego może zezwolić stronie wnoszącej o przesłuchanie świadka – na jej wniosek – aby jako pierwsza bezpośrednio zadała świadkowi pytania, zanim zezwoli na zadanie pytań przez stronę przeciwną, jeżeli strona przeciwna złoży wniosek w tym zakresie. W takich przypadkach przewodniczący składu sędziowskiego i pozostali jego członkowskiego mogą zadać świadkowi pytania po zadaniu pytań przez strony.

3 Ocena dowodów

Sąd ustala fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, porównując oraz pojedynczo i łącznie oceniając oświadczenia i zachowanie stron w toku postępowania, a także dowody uzyskane podczas przesłuchania oraz inne informacje związane z postępowaniem według własnego przekonania.

3.1 Czy istnieją ograniczenia nałożone na sąd dotyczące uwzględniania przez sąd w orzeczeniu dowodów, które zostały zebrane przez stronę niezgodnie z prawem?

Dowody lub ich wszelkie możliwe do wyodrębnienia elementy są niezgodne z prawem i niedopuszczalne w postępowaniu, jeżeli:

a) uzyskano je lub przedstawiono w sposób naruszający prawo do życia i do integralności cielesnej osoby lub zagrażający jej prawo do życia i do integralności cielesnej;

b) przeprowadzono je w jakikolwiek inny sposób niezgodny z prawem;

c) uzyskano je w sposób niezgodny z prawem;

d) ich przedstawienie sądowi wiązałoby się z naruszeniem dóbr osobistych.

Z wyjątkiem sytuacji, w których dowód uzyskano lub przedstawiono w sposób naruszający prawo do życia i do integralności cielesnej osoby, sąd może uwzględnić dowód niezgodny z prawem w drodze wyjątku i z należyтым uwzględnieniem konkretnych okoliczności oraz zakresu naruszenia prawa, interesu prawnego, na który wpływ miało naruszenie prawa, wpływu takiego dowodu na ustalenie faktów, wagi innych dostępnych dowodów oraz wszystkich innych okoliczności sprawy.

3.2 Czy moje oświadczenie, jako strony w sprawie, uznaje się za dowód?

Oświadczeń strony nie uznaje się za dowód. Przy ustalaniu okoliczności faktycznych sprawy sąd ocenia jednak również twierdzenia stron, jak opisano w odpowiedzi na pytanie 3.

Ostatnia aktualizacja: 18/11/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.